

52/93

Saak No 388/92

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPÈLAFDELING)

In die saak tussen:

KRYGKOR PENSIOENFONDS

Appellant

en

FLIPPINA CATHARINA SMITH

Respondent

CORAM: HOEXTER, E M GROSSKOPF, EKSTEEN, NIENABER, ARR et

KRIEGLER, WnAR

VERHOOR 15 Maart 1993

GELEWER: 31 Maart 1993

U I T S P R A A KE M GROSSKOPF, AR

Hierdie appèl ontstaan uit 'n poging van die respondent ("Mev Smith") om inligting van die appellant, die Krygkor Pensioenfonds ("die Pensioenfonds") te bekom ten einde 'n egskeidingsbevel teen haar gewese man ("Mnr Smith") af te dwing. Die uitspraak van die hof a quo is gerapporteer: Smith v Smith en 'n Ander 1992 (1) SA 415 (T).

Die egpaar Smith is in 1989 geskei. 'n Skikkingsooreenkoms tussen hulle is by die egskeidingsbevel ingelyf. Hierdie ooreenkoms het o m voorsiening gemaak vir die beheer en toesig oor die minderjarige kind van die huwelik, vir die onderhoud van Mev Smith en die kind, en vir die verdeling van die gemeenskaplike bates (die egpaar was binne gemeenskap van goedere getroud). As 'n deel van die partye se skikking van hul vermoëns het die ooreenkoms die volgende bepaling bevat:

"Die volle bedrag wat die Verweerder [Mnr Smith] ontvang vanaf sy pensioenfonds wanneer hy aftree sal gelykop tussen die partye verdeel word. Die

Verweerder onderneem hiermee om, waar 'n keuse aan hom gestel word, die volle bedrag wat vir uitbetaling beskikbaar is in terme van die reëls en voorskrifte van die Pensioenskema te aanvaar."

Mnr Smith was in Krygkor se diens en 'n lid van die Pensioenfonds. Op 1 Maart 1991 het hy afgetree. Op 15 Maart 1991 het Mev Smith se prokureur aan die uitvoerende hoofbeampte van die Pensioenfonds geskryf en gevra om volle besonderhede van Mnr Smith se pensioenuitbetalings. Die Pensioenfonds het geweier om hierdie inligting te verstrek. Verdere pogings om van die fonds besonderhede te kry oor die bedrag wat aan Mnr Smith betaal is, het ook misluk.

Op 3 April 1991 het Mnr Smith by Mev Smith se huis aangekom met 'n nuwe motor wat, so het hy gesê, hy met sy pensioengeld gekoop het. Hy het ook genoem dat 'n deel van sy pensioengeld sou gaan om 'n lening by die bank af te los. Op advies van haar prokureur het Mev. Smith op 8 April haar gewese man gebel en hom pertinent versoek om haar helfte van die pensioengeld aan haar oor te betaal. Hy het geweier. Sy woorde was:

"Jy en jou ou prokureurtjie spook nou al baie lank. Ek het so min geld uitgekry nadat ek my verband afgelos het en ek 'n ander motor gekoop het dat daar niks oor is vir my nie."

Die Pensioenfonds is weer genader maar het steeds geweier om inligting te verstrek. Mev Smith se prokureur het Mnr Smith gebel. Mnr Smith het volhard in sy houding dat hy geen gelde aan haar sou betaal nie aangesien hy ander skulde het wat eers gedelg moes word. Op 10 April rig Mev Smith 'n dringende aansoek tot die Transvaalse Provinsiale Afdeling en verkry 'n bevel nisi wat Mnr Smith (die eerste respondent) en die Pensioenfonds (die tweede respondent) aansê om redes aan te toon waarom die volgende bevel nie finaal gemaak sou word nie:

- 1.1 DAT eerste respondent onmiddellik die helfte van die kontant bedrag wat respondent ontvang het vanaf sy pensioenfonds soos op datum van aftrede aan applikante lewer;
- 1.2 DAT tweede respondent die volle bedrag van die pensioen wat eerste respondent toegeval het soos op datum van sy aftrede bekend maak aan applikante;
- 1.3 DAT tweede respondent die maksimum bedrag kontantuitbetaling wat aan eerste respondent beskikbaar was vir uitbetaling bekend maak;

- 1.4 DAT tweede respondent aan applikante bekend maak welke bedrag aan eerste respondent uitbetaal is;
- 1.5 DAT tweede respondent 'n aantekening in die rekords van die fonds maak dat daardie deel van die betrokke pensioenbelang wat aldus aan die applikante betaalbaar is, indien die maksimum beskikbare kontantbedrag nie uitbetaal is nie, aan die applikante uitbetaal word;
- 1.6 DAT die eerste respondent die koste van hierdie aansoek betaal;
- 1.7 DAT tweede respondent indien die aansoek geopponeer word die koste betaal"

Voordat die aansoek op die keerdag aangehoor is, is die saak tussen Mnr en Mev Smith geskik. Mev Smith se advokaat het gevolglik by die keerdag geen regshulp teen Mnr Smith gevra nie. Hy het egter wel versoek dat die paragrawe van die bevel nisi wat op die Pensioenfonds betrekking het, bekragtig word (behalwe paragraaf 1.5 wat hy laat vaar het). Die Pensioenfonds is deur 'n advokaat verteenwoordig en het betoog dat daar geen regsgronde vir so 'n bekragtiging is nie. Na aanhoor van argument het die hof (Goldstein R) paragrawe 1.2, 1.3, 1.4, en 1.7 van die bevel bekragtig. Die Pensioenfonds kom nou in hoër beroep teen hierdie bevel. Nóg

Mnr Smith nóg Mev Smith het die appèl teengestaan.

Dit is dienstig om eers na te gaan wat die gronde was waarop regshulp teen die Pensioenfonds aangevra is. Mev Smith se funderende eedsverklaring is onduidelik hieromtrent.

Nadat sy die geskiedenis van die saak uiteensit, sê sy:

"Dit is my submissie ... dat [Mnr Smith] te alle tye wil verhoed dat ons enige inligting mag verkry om ons in staat te stel om enige stappe te neem om die gemelde bedrag wat aan my verskuldig is in te vorder. [Mnr Smith] het ook herhaaldelik aan my te kenne gegee dat hy geen geld te enige tyd aan my gaan oorbetaal nie, aangesien hy dit nie aan my verskuldig is nie."

Daarna behandel sy die dringendheid van die saak (naamlik dat as hy nie vinnig gekeer word nie, Mnr Smith al die geld sou uitgee) en sluit dan af:

"[Die Pensioenfonds] weier om aan my enige inligting te verskaf en om hierdie rede is dit vir my noodsaaklik om die Agbare Hof op 'n dringende basis te nader om sodoende te verseker dat my vorderingsregte in terme van die skikkingsooreenkoms ... beskerm word."

Hoewel, soos reeds gemeld, hierdie passasies nie duidelik aandui watter gronde aangevoer word vir die eis teen

die Pensioenfonds nie, wil dit darem blyk dat dit Mev Smith se saak was dat sy die inligting van die Pensioenfonds nodig gehad het vir doeleindes van haar aansoek teen Mnr Smith. Die regter a quo het dit ook so ingesien. Hy sê o m (bl 417 B-C):

"Dit is baie duidelik dat in hierdie omstandighede dit onmoontlik is vir [Mev Smith] om die hierbo aangehaalde gedeelte van die ooreenkoms teen [Mnr Smith] af te dwing. Sonder die inligting weet sy nie watter voordele hom toegekom het nie en kan sy onmoontlik dan die helfte daarvan eis. Sonder inligting weet sy ook nie of hy 'n keuse uitgeoefen het om die volle bedrag wat beskikbaar geword het te neem al dan nie."

As dit Mev Smith se saak was, het dit verval toe sy haar eis teen haar voormalige man geskik het. Die rede waarvoor sy die inligting wou gehad het, het toe nie meer bestaan nie. Daar was geen ander grondslag in die stukke waarop die eis teen die Pensioenfonds gefundeer kon word nie.

Dit is nie duidelik uit die stukke of die regter a quo geweet het dat die saak tussen Mnr en Mev Smith geskik